

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан факультету
педагогіки і психології
проф. Олефіренко Т.О.

_____ (підпис)
« ____ » _____ 20 ____ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної дисципліни
Педагогічні технології в початковій школі
освітнього рівня «Бакалавр»
галузі знань : 0101 Освіта/Педагогіка
спеціальності 013 Початкова освіта

освітньо-професійні програми: 1. Початкова освіта та практична психологія
2. Початкова освіта та іноземна мова
3. Початкова освіта та дошкільна освіта

Шифр за навчальним планом
СВ02
Термін навчання 1,10 міс.

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми з дисципліни «Педагогічні технології в початковій школі», затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова «___» _____20___ року, протокол № ____ .

Розробники програми: Лозенко А.П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і методики початкового навчання факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки і методики початкової освіти

«30 » серпня 2021 року, протокол № 1

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

Матвієнко О.В.

I. Опис дисципліни
Шифр дисципліни СВ02

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 0101 Педагогічна освіта (шифр, назва)	Кількість кредитів - 3		Методи навчання: I. За зовнішньою формою прояву (за джерелом передачі інформації): 1. Словесні (пояснення, бесіда, розповідь, робота з книгою, лекція, диспут, інструктування, роз'яснення). 2. Наочні (спостереження, ілюстрування, демонстрування). 3. Практичні (вправа, практична робота). II. За внутрішньою сутністю: 1. За рівнем пізнавальної активності учнів (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладу, частково-пошуковий, дослідницький). 2. За логікою розгортання думки та змісту (індуктивний, дедуктивний, традуктивний).
Спеціальність 013 Початкова освіта (код, назва)	Загальна кількість годин		
Освітній рівень: Бакалавр (бакалавр)	<i>Денна:</i> 90	<i>Заочна:</i> 90	
	Лекції:		
	20	8	
Нормативна	Семінарські (практичні) заняття:		
	10	4	
	Лабораторні заняття: 3 -		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 2021	Індивідуальна робота: -		Форми поточного контролю: усна відповідь, доповідь, конспектування, анотація, вправа, поточний тестовий модульний контроль, різні види завдань (репродуктивні, творчі, проблемні), самостійна робота.
Семестр III, IV	-	-	
	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (денна/заочна) - аудиторне: - самостійна робота: год.	57	78	Форма підсумкового контролю: екзамен
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання - укр..	33/57	12/78	

Предмет вивчення навчальної дисципліни: педагогічні технології в початковій школі

Мета: сформувати у майбутніх учителів початкової школи систему знань та вмінь застосовувати у навчально-виховному процесі початкової школи різноманітні педагогічні технології.

Міждисциплінарні зв'язки: «Історія педагогіки», «Загальна психологія», «Українська мова», «Історія української державності», «Українська культура», «Анатомія, фізіологія дітей з основами генетики та валеології», «Математика», «Філософія», «Теорія та методика виховання», «Дидактика», «Психологія вікова та педагогічна з основами психодіагностики», «Організація та управління у початковій школі», методики викладання окремих навчальних предметів у початковій школі.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета: сформувати у майбутніх учителів початкової школи систему знань та вмінь застосовувати у навчально-виховному процесі початкової школи різноманітні педагогічні технології.

Завдання:

1. Засвоєння майбутніми вчителями початкової школи основ технології цілісного педагогічного процесу.
2. Формування системи знань про сучасні педагогічні технології, які реалізуються в початковій школі з усвідомленим ставленням до їх вибору.
3. Оволодіння майбутніми вчителями початкової школи теоретичними та практичними основами планування, конструювання, організації та аналізу навчально-виховного процесу на засадах технологічного підходу в освіті.
4. Формування у студентів знань та досвіду застосування основних педагогічних технологій і концепцій початкової ланки освіти.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • історію розвитку педагогічних технологій в освіті; • предмет, об'єкт, завдання дисципліни «Педагогічні технології в початковій школі»; • сутність педагогічної технології та її структурні елементи; • етапи конструювання педагогічного процесу: прогнозування і проектування; • класифікацію педагогічних технологій; • особливості різних педагогічних технологій, що застосовуються в початковій школі, їх структуру і т.д. • концепції розвитку, навчання і виховання молодших школярів; • специфіку організації саморозвитку, самовиховання, самоосвіти вчителя початкової школи. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • вільно орієнтуватися в різноманітті сучасних технологій, призначених для навчання та виховання дітей молодшого шкільного віку; • застосовувати елементи сучасних педагогічних технологій на практиці, проектуючи, організуючи та аналізуючи 	<ul style="list-style-type: none"> • здатність планувати, конструювати, організовувати та аналізувати навчально-виховний процес на засадах технологічного підходу в освіті; • здатність застосовувати педагогічні технології у

	<p>навчально-виховний процес початкової ланки освіти;</p> <ul style="list-style-type: none"> критично оцінювати різні концепції, системи, технології виховання та освіти молодших школярів; здійснювати порівняльну характеристику різних видів навчання, проектувати моделі навчання; обирати і реалізовувати шляхи вдосконалення власної педагогічної майстерності, самоосвіти; самовиховання, саморозвитку. 	навчанні та вихованні молодших школярів.
--	---	--

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
	Змістовий модуль 1. Технологічний підхід в освіті. Тема 1. 1. Базовий категоріально-понятійний апарат освітніх технологій.		4	2	1	20		2	1		10
	Змістовий модуль 2. Сучасні технології навчання в початковій школі Тема 2. 1. Сучасне традиційне навчання. Тема 2.2. Технології вільної освіти. Тема 2.3. Педагогічні технології гуманно-особистісної орієнтації педагогічного процесу. Тема 2.4. Педагогічні технології активізації та інтенсифікації навчальної діяльності молодших школярів. Тема 2.5. Педагогічні технології ефективного управління та організації навчального процесу.		14	8	2	30		6	2		60

Тема 2.6. Педагогічні технології дидактичного вдосконалення та реконструювання навчального матеріалу. Тема 2.7. Технології розвивального навчання у навчальному процесі початкової школи.											
Змістовий модуль 3. Сучасні технології виховання. Тема 3.1. Історія становлення та розвитку виховних технологій. Сучасні технології виховання в початковій школі.		2			7			1	1	8	
Разом:	33	20	10	3	57	12	8	4	-	78	

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
	<p>Змістовий модуль 1. Технологічний підхід в освіті. Тема 1. . Базовий категоріально-понятійний апарат освітніх технологій. <i>Зміст теми:</i> Історія виникнення та розвитку педагогічних технологій в освіті. Теоретичні основи сучасних освітніх та педагогічних технологій. Сучасні тлумачення поняття «педагогічна технологія», її суттєві ознаки, структура та класифікації. Особистість молодшого школяра як об'єкта та суб'єкта освітньої технології.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. – М.: Педагогика, 1989. – 192 с. 2. Вовк К. О. Педагогічні технології: теорія та практика [Текст] : [навч.-метод. посіб.] / К. О. Вовк [та ін.] ; ред. М. В. Гриньова ; Полтавський держ. педагогічний ун-т ім. В.Г.Короленка. - Полтава : [АСМІ], 2006. - 230 с. 3. Державна національна програма „Освіта” (Україна XXI століття) www.uazakon.com 4. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ» Документ 2145-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 09.08.2019, підстава - 2745-VIII https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 		

5. Зимняя И.А. Педагогическая психология : учебник для вузов / И.А. Зимняя. – [Изд. второе, доп., испр. и перераб.]. – М. : Издательская корпорация «Логос», 1999. – 382, [1] с.
6. Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді (МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ. НАКАЗ від № 641 від 16 червня 2015 року) <http://osvita.ua/>.
7. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб.. — К. : Академвидав, 2004. — 352с. ун-т ім. В.Г.Короленка / М.В. Гриньова (ред.). — Полтава : [АСМІ], 2006. — 230с.
8. Кларин М.В. Педагогическая технология в учебном процессе. - М., 1989. - 225 с.
9. Коваль Л.В. Сучасні навчальні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник. – Донецьк: ТОВ «ЮГО-Восток, ЛТД», 2006. – 225 с.
10. Левитес Д.Г. Практика обучения: современные образовательные технологии. - М.; Воронеж, 1998. - 337 с.
11. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром / Упорядники: Андреева В.М., Григораш В.В. – Х.: Вид група «основа», 2006. – 352 с.
12. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст. <http://zakon4.rada.gov.ua/>
13. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: навчальний посібник. – К.: Видавничий центр «Просвіта»; Пошуково-видавниче агентство «Книга Пам'яті України». – 2000. – 368 с.
14. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / Упорядники : Л. Гриневич, О. Ельконін, С. Калашнікова та ін.. / Міністерство освіти і науки України. 2016. С. 14:
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
15. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров. Под ред. Е.С. Полат. - М.: "Академия", 1999. - 65 с.
16. Освітні технології. Навчально-методичний посібник / За заг. ред. О.М. Пехоти. - К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
17. Педагогика: педагогические теории, системы, технологии: Учеб. для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / С. А. Смирнов, И.Б.Котова, Е.Н. Шиянов и др.; Под ред. С.А.Смирнова. - 4-е изд., испр. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. - 512 с.
18. Педагогические технологии: учеб. пособие / Под ред. В.С. Кукушина. – Ростов н/Дону, 2002. – 320с.
19. Педагогічна технологія: Посібник / І.Ф. Прокопенко, В.І. Євдокимов. - Х.: Основа, 1995. - 548 с.
20. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. Я. Савченко. - К. : Грамота, 2012. - 503 с.
21. Сазоненко Г.С. Педагогічні технології [Текст] : [підручник] / Г. С. Сазоненко. - К. : Шкільний світ, 2009. - 128 с. - (Бібліотека "Шкільного світу". Природничо-математичний напрям) (Хімія. Біологія. Історія України. Бібліотека). - Бібліогр.: с. 124-126.

22. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. - М.: Народное образование, 1998. - 589 с.
23. Селевко, Г.К. Энциклопедия образовательных технологий : в 2 т. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – (Энциклопедия образовательных технологий).
24. Слостенин В.А. Педагогика: учебное пособие для вузов / В.А. Слостенин, И.Ф. Исаев, Е.Н. Шиянов; под ред. В.А. Слостенина. – изд. 4-е. – М.: Академия, 2008. – 566 с.
25. Федорчук В.В. Педагогічні технології в початковій школі [Текст] : навч.-метод. посіб. / Федорчук В. В. ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. - Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г. [вид.], 2014. - 267 с. : іл. - Бібліогр.: с. 263-265.
26. Чепіль М.М. Педагогічні технології [Текст] : навч. посіб. / М. М. Чепіль, Н. З. Дудник. - К. : Академвидав, 2012. - 222 с. - (Серія "Альма-матер"). - Бібліогр.: с. 215-222. -

Змістовий модуль 2. Сучасні технології навчання в початковій школі

Тема 2. 1. Сучасне традиційне навчання.

Зміст теми. Класична традиційна класно-урочна технологія навчання. Технологія сучасного уроку. Шляхи модернізації та вдосконалення традиційної технології навчання в початковій школі.

Тема 2.2. Технології вільної освіти.

Зміст теми. Вальдорфська педагогіка (Р.Штейнер). Технологія саморозвитку (М.Монтессорі). Технологія Дальтон-план (Х. Паркхерст). Технологія вільної праці (С.Френе). Школа-парк (М.О.Балабан). Цілісна модель вільної школи (Т.П.Войтенко).

Тема 2.3. Педагогічні технології гуманно-особистісної орієнтації педагогічного процесу.

Зміст теми. Педагогіка співробітництва. Гуманістична психологія та педагогіка К.Роджерса, А. Маслоу, Е. Еріксона, Я. Корчака. «Школа без невдач» У.Глассера. Технологія успішного навчання. Гуманно-особистісна технологія Ш.А.Амонашвілі – «Школа Життя». «Педагогіка співробітництва» З.М. Агішева. Проект «Справжня гуманна педагогіка».

Тема 2.4. Педагогічні технології активізації та інтенсифікації навчальної діяльності молодших школярів.

Зміст теми. Ігрові технології навчання. Технологія проблемного навчання. Технологія проектного навчання. Інтерактивні технології навчання. Технологія інтенсифікації навчання шляхом схемних та знакових моделей навчального матеріалу (В.Ф.Шаталов).

Тема 2.5. Педагогічні технології ефективного управління та організації навчального процесу.

Зміст теми. Технології програмованого навчання. Технології диференційованого та індивідуалізованого навчання. Технології колективного способу навчання; групової діяльності. Технологія перспективно-випереджального навчання С.М. Лисенкової.

Тема 2.6. Педагогічні технології дидактичного вдосконалення та реконструювання навчального матеріалу.

Зміст теми. Педагогічна технологія «Діалог культур» В.С.Біблера, С.Ю. Курганова. Технологія поетапного формування розумових дій П.Я. Гальперіна, Н.Ф. Талізінної, М.Б.Волович). Технології модульного навчання. Технології інтеграції в освіті. Технології концентрованого навчання.

Тема 2.7. Технології розвивального навчання у навчальному процесі початкової школи.

Зміст теми. Система розвивального навчання Л.В.Занкова. Технологія розвивального навчання Д.Б.Ельконіна-В.В.Давидова. Технологія діагностичного прямого розвивального навчання, спрямована на розвиток творчих здібностей особистості учня (І.П.Волков, Г.С.Альтшулер, І.П.Іванов). Особистісно орієнтоване розвивальне навчання (І.С.Якиманська, О.Я.Савченко). Технологія саморозвитку особистості О.О.Ухтомського – Г.К.Селевко. Частково-предметні педагогічні технології в початковій школі.

Рекомендовані інформаційні джерела

27. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. – М.: Педагогика, 1989. – 192 с.
28. Вовк К. О. Педагогічні технології: теорія та практика [Текст] : [навч.-метод. посіб.] / К. О. Вовк [та ін.] ; ред. М. В. Гриньова ; Полтавський держ. педагогічний ун-т ім. В.Г.Короленка. - Полтава : [АСМІ], 2006. - 230 с.
29. Державна національна програма „Освіта” (Україна ХХІ століття) www.uazakon.com
30. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ» Документ 2145-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 09.08.2019, підстава - [2745-VIII https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19)
31. Зимняя И.А. Педагогическая психология : учебник для вузов / И.А. Зимняя. – [Изд. второе, доп., испр. и перераб.]. – М. : Издательская корпорация «Логос», 1999. – 382, [1] с.
32. Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді (МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ. НАКАЗ від № 641 від 16 червня 2015 року) <http://osvita.ua/>.
33. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб.. — К. : Академвидав, 2004. — 352с. ун-т ім. В.Г.Короленка / М.В. Гриньова (ред.). — Полтава : [АСМІ], 2006. — 230с.
34. Кларин М.В. Педагогическая технология в учебном процессе. - М., 1989. - 225 с.
35. Коваль Л.В. Сучасні навчальні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник. – Донецьк: ТОВ «ЮГО-Восток, ЛТД», 2006. – 225 с.
36. Левитес Д.Г. Практика обучения: современные образовательные технологии. - М.; Воронеж, 1998. - 337 с.
37. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром / Упорядники: Андреева В.М., Григораш В.В. – Х.: Вид група «основа», 2006. – 352 с.
38. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст.. <http://zakon4.rada.gov.ua/>
39. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: навчальний посібник. – К.: Видавничий центр «Просвіта»; Пошуково-видавниче агентство «Книга Пам'яті України». – 2000. – 368 с.

40. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / Упорядники : Л. Гриневич, О. Ельконін, С. Калашнікова та ін.. / Міністерство освіти і науки України. 2016. С. 14:
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
41. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров. Под ред. Е.С. Полат. - М.: "Академия", 1999. - 65 с.
42. Освітні технології. Навчально-методичний посібник / За заг. ред. О.М. Пехоти. - К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
43. Педагогика: педагогические теории, системы, технологии: Учеб. для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / С. А. Смирнов, И.Б.Котова, Е.Н. Шиянов и др.; Под ред. С.А.Смирнова. - 4-е изд., испр. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. - 512 с.
44. Педагогические технологии: учеб. пособие / Под ред. В.С. Кукушина. – Ростов н/Дону, 2002. – 320с.
45. Педагогічна технологія: Посібник / І.Ф. Прокопенко, В.І. Євдокимов. - Х.: Основа, 1995. - 548 с.
46. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. Я. Савченко. - К. : Грамота, 2012. - 503 с.
47. Сазоненко Г.С. Педагогічні технології [Текст] : [підручник] / Г. С. Сазоненко. - К. : Шкільний світ, 2009. - 128 с. - (Бібліотека "Шкільного світу". Природничо-математичний напрям) (Хімія. Біологія. Історія України. Бібліотека). - Бібліогр.: с. 124-126.
48. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. - М.: Народное образование, 1998. - 589 с.
49. Селевко, Г.К. Энциклопедия образовательных технологий : в 2 т. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – (Энциклопедия образовательных технологий).
50. Сластенин В.А. Педагогика: учебное пособие для вузов / В.А. Сластенин, И.Ф. Исаев, Е.Н. Шиянов; под ред. В.А. Сластенина. – изд. 4-е. – М.: Академия, 2008. – 566 с.
51. Федорчук В.В. Педагогічні технології в початковій школі [Текст] : навч.-метод. посіб. / Федорчук В. В. ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. - Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г. [вид.], 2014. - 267 с. : іл. - Бібліогр.: с. 263-265.
52. Чепіль М.М. Педагогічні технології [Текст] : навч. посіб. / М. М. Чепіль, Н. З. Дудник. - К. : Академвидав, 2012. - 222 с. - (Серія "Альма-матер"). - Бібліогр.: с. 215-222. -

Змістовий модуль 3. Сучасні технології виховання.

Тема 3.1. Історія становлення та розвитку виховних технологій. Сучасні технології виховання в початковій школі.

Зміст теми. Технологія комуністичного виховання радянського періоду (А.С.Макаренко, В.О.Сухомлинський). Технології організації самовиховання (О.О.Ухтомський, Г.К.Селевко). Технології сімейного виховання (Б.П. та Л.О.Нікітіни). Технологія «Школа – центр виховання у соціальному середовищі» С.Т.Шацького). Технологія соціально-педагогічних комплексів (Центр комплексного формування

особистості М.П.Щетініна).__Особливості сучасних виховних технологій дітей молодшого шкільного віку.

Рекомендовані інформаційні джерела

53. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. – М.: Педагогика, 1989. – 192 с.
54. Вовк К. О. Педагогічні технології: теорія та практика [Текст] : [навч.-метод. посіб.] / К. О. Вовк [та ін.] ; ред. М. В. Гриньова ; Полтавський держ. педагогічний ун-т ім. В.Г.Короленка. - Полтава : [АСМІ], 2006. - 230 с.
55. Державна національна програма „Освіта” (Україна ХХІ століття) www.uazakon.com
56. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ» Документ 2145-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 09.08.2019, підстава - 2745-VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
57. Зимняя И.А. Педагогическая психология : учебник для вузов / И.А. Зимняя. – [Изд. второе, доп., испр. и перераб.]. – М. : Издательская корпорация «Логос», 1999. – 382, [1] с.
58. Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді (МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ. НАКАЗ від № 641 від 16 червня 2015 року) <http://osvita.ua/>.
59. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб.. — К. : Академвидав, 2004. — 352с. ун-т ім. В.Г.Короленка / М.В. Гриньова (ред.). — Полтава : [АСМІ], 2006. — 230с.
60. Кларин М.В. Педагогическая технология в учебном процессе. - М., 1989. - 225 с.
61. Коваль Л.В. Сучасні навчальні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник. – Донецьк: ТОВ «ЮГО-Восток, ЛТД», 2006. – 225 с.
62. Левитес Д.Г. Практика обучения: современные образовательные технологии. - М.; Воронеж, 1998. - 337 с.
63. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром / Упорядники: Андреева В.М., Григораш В.В. – Х.: Вид група «основа», 2006. – 352 с.
64. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст.. <http://zakon4.rada.gov.ua/>
65. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: навчальний посібник. – К.: Видавничий центр «Просвіта»; Пошуково-видавниче агентство «Книга Пам'яті України». – 2000. – 368 с.
66. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / Упорядники : Л. Гриневич, О. Ельконін, С. Калашнікова та ін.. / Міністерство освіти і науки України. 2016. С. 14: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
67. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров. Под ред. Е.С. Полат. - М.: "Академия", 1999. - 65 с.
68. Освітні технології. Навчально-методичний посібник / За заг. ред. О.М. Пехоти. - К.: А.С.К., 2001. – 256 с.

	<p>69. Педагогика: педагогические теории, системы, технологии: Учеб. для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / С. А. Смирнов, И.Б.Котова, Е.Н. Шиянов и др.; Под ред. С.А.Смирнова. - 4-е изд., испр. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. - 512 с.</p> <p>70. Педагогические технологии: учеб. пособие / Под ред. В.С. Кукушина. – Ростов н/Дону, 2002. – 320с.</p> <p>71. Педагогічна технологія: Посібник / І.Ф. Прокопенко, В.І. Євдокимов. - Х.: Основа, 1995. - 548 с.</p> <p>72. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. Я. Савченко. - К. : Грамота, 2012. - 503 с.</p> <p>73. Сазоненко Г.С. Педагогічні технології [Текст] : [підручник] / Г. С. Сазоненко. - К. : Шкільний світ, 2009. - 128 с. - (Бібліотека "Шкільного світу". Природничо-математичний напрям) (Хімія. Біологія. Історія України. Бібліотека). - Бібліогр.: с. 124-126.</p> <p>74. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. - М.: Народное образование, 1998. - 589 с.</p> <p>75. Селевко, Г.К. Энциклопедия образовательных технологий : в 2 т. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – (Энциклопедия образовательных технологий).</p> <p>76. Сластенин В.А. Педагогика: учебное пособие для вузов / В.А. Сластенин, И.Ф. Исаев, Е.Н. Шиянов; под ред. В.А. Сластенина. – изд. 4-е. – М.: Академия, 2008. – 566 с.</p> <p>77. Федорчук В.В. Педагогічні технології в початковій школі [Текст] : навч.-метод. посіб. / Федорчук В. В. ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. - Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г. [вид.], 2014. - 267 с. : іл. - Бібліогр.: с. 263-265.</p> <p>78. Чепіль М.М. Педагогічні технології [Текст] : навч. посіб. / М. М. Чепіль, Н. З. Дудник. - К. : Академвидав, 2012. - 222 с. - (Серія "Альма-матер"). - Бібліогр.: с. 215-222. -</p>		
--	---	--	--

4.2. Плани практичних, лабораторних занять

№ з/п	Назва теми, план.	Кількість годин
1	<p>Технології вільної освіти. Технології гуманно-особистісної орієнтації педагогічного процесу в початковій школі</p> <p>А) Вальдорфська педагогіка (Р.Штейнер). Технологія саморозвитку (М.Монтессорі)</p> <p>Б) Гуманістична психологія та педагогіка К.Роджерса, А. Маслоу.</p> <p>В) Гуманно-особистісна технологія Ш.А.Амонашвілі – «Школа Життя».</p>	2/1
2	<p>Технології активізації та інтенсифікації навчальної діяльності молодших школярів</p> <p>А) Ігрові технології навчання.</p> <p>Б) Технологія проблемного навчання.</p>	2/0,5
3	Технології активізації та інтенсифікації навчальної діяльності учнів молодшого шкільного віку	2/0,5

	А) Технологія проектного навчання. Б) Інтерактивні технології навчання.	
4.	Педагогічні технології ефективного управління та організації навчального процесу початкової ланки освіти. А) Технології диференційованого та індивідуалізованого навчання. Б) Технології колективного способу навчання; групової діяльності. В) Технологія перспективно-випереджального навчання С.М.Лисенкової.	2/1
5.	Педагогічні технології дидактичного вдосконалення та реконструювання навчального матеріалу. Технології розвивального навчання у початковій школі А) Технологія поетапного формування розумових дій П.Я. Гальперіна, Н.Ф. Тализіної, М.Б.Волович). Б) Технології модульного навчання. Технології інтеграції в освіті. В) Система розвивального навчання Л.В.Занкова. Г) Технологія розвивального навчання Д.Б.Ельконіна-В.В.Давидова. Д) Особистісно орієнтоване розвивальне навчання (І.С.Якиманська, О.Я.Савченко).	2/1

Завдання для лабораторних робіт

1. Здійснить теоретико-методологічний аналіз технологічного підходу в сучасній освіті.
2. Розробіть опорну схему до теми: «Технології вільної освіти».
3. Розробіть проект та презентацію уроку математики 4-го класу початкової школи за технологією поетапного формування розумових дій П.Я.Гальперіна, Н.Ф. Тализіної, М.Б. Волович.
4. Розробіть проект та презентацію уроку за технологією особистісно орієнтованого розвивального навчання за І.С.Якиманською та О.Я.Савченко, використовуючи зміст навчального предмета «Читання» у 3-му класі початкової школи.
5. Розробіть проект та презентацію уроку української мови для дітей 6-тирічного віку з використанням ігрових технологій навчання.
6. Розробіть дидактичну матрицю – проект уроку «Природознавства» для 4-го класу початкової школи з використанням технології проблемного навчання.
7. Розробіть проект уроку математики у 1-му класі початкової школи з використанням технології індивідуалізованого та диференційованого навчання.
8. Розробіть інтегрований урок з обраної Вами теми з використанням інтеграції змісту декількох навчальних предметів початкової школи у 4-му класі.

4.3. Організація самостійної роботи студентів

Завдання для самостійної роботи студентів
з курсу «Педагогічні технології в початковій школі»

1. Здійснить теоретико-методологічний аналіз технологічного підходу в сучасній освіті.
2. Розробіть опорну схему до теми: «Технології вільної освіти».
3. Розробіть проект та презентацію уроку математики 4-го класу початкової школи за технологією поетапного формування розумових дій П.Я.Гальперіна, Н.Ф. Талізної, М.Б. Волович.
4. Розробіть проект та презентацію уроку за технологією особистісно орієнтованого розвивального навчання за І.С.Якиманською та О.Я.Савченко, використовуючи зміст навчального предмета «Читання» у 3-му класі початкової школи.
5. Розробіть проект та презентацію уроку української мови для дітей 6-тирічного віку з використанням ігрових технологій навчання.
6. Розробіть дидактичну матрицю – проект уроку «Природознавства» для 4-го класу початкової школи з використанням технології проблемного навчання.
7. Розробіть проект уроку математики у 1-му класі початкової школи з використанням технології індивідуалізованого та диференційованого навчання.
8. Розробіть інтегрований урок з обраної Вами теми з використанням інтеграції змісту декількох навчальних предметів початкової школи у 4-му класі.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. – М.: Педагогика, 1989. – 192 с.
2. Вовк К. О. Педагогічні технології: теорія та практика [Текст] : [навч.-метод. посіб.] / К. О. Вовк [та ін.] ; ред. М. В. Гриньова ; Полтавський держ. педагогічний ун-т ім. В.Г.Короленка. - Полтава : [АСМІ], 2006. - 230 с.
3. Державна національна програма „Освіта” (Україна ХХІ століття) www.uazakon.com
4. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ» Документ 2145-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 09.08.2019, підстава - [2745-VIII https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19)
5. Зимняя И.А. Педагогическая психология : учебник для вузов / И.А. Зимняя. – [Изд. второе, доп., испр. и перераб.]. – М. : Издательская корпорация «Логос», 1999. – 382, [1] с.
6. Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді (МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ. НАКАЗ від № 641 від 16 червня 2015 року) <http://osvita.ua/>.
7. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб.. — К. : Академвидав, 2004. — 352с. ун-т ім. В.Г.Короленка / М.В. Гриньова (ред.). — Полтава : [АСМІ], 2006. — 230с.
8. Кларин М.В. Педагогическая технология в учебном процессе. - М., 1989. - 225 с.
9. Коваль Л.В. Сучасні навчальні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник. – Донецьк: ТОВ «ЮГО-Восток, ЛТД», 2006. – 225 с.
10. Левитес Д.Г. Практика обучения: современные образовательные технологии. - М.; Воронеж, 1998. - 337 с.
11. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром / Упорядники: Андреева В.М., Григораш В.В. – Х.: Вид група «основа», 2006. – 352 с.
12. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст.. <http://zakon4.rada.gov.ua/>
13. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: навчальний посібник. – К.: Видавничий центр «Просвіта»; Пошуково-видавниче агентство «Книга Пам'яті України». – 2000. – 368 с.
14. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / Упорядники : Л. Гриневич, О. Ельконін, С. Калашнікова та ін.. / Міністерство освіти і науки України. 2016. С. 14: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
15. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров. Под ред. Е.С. Полат. - М.: "Академия", 1999. - 65 с.
16. Освітні технології. Навчально-методичний посібник / За заг. ред. О.М. Пехоти. - К.: А.С.К., 2001. – 256 с.

17. Педагогика: педагогические теории, системы, технологии: Учеб. для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / С. А. Смирнов, И.Б.Котова, Е.Н. Шиянов и др.; Под ред. С.А.Смирнова. - 4-е изд., испр. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. - 512 с.
18. Педагогические технологии: учеб. пособие / Под ред. В.С. Кукушина. – Ростов н/Дону, 2002. – 320с.
19. Педагогічна технологія: Посібник / І.Ф. Прокопенко, В.І. Євдокимов. - Х.: Основа, 1995. - 548 с.
20. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. Я. Савченко. - К. : Грамота, 2012. - 503 с.
21. Сазоненко Г.С. Педагогічні технології [Текст] : [підручник] / Г. С. Сазоненко. - К. : Шкільний світ, 2009. - 128 с. - (Бібліотека "Шкільного світу". Природничо-математичний напрям) (Хімія. Біологія. Історія України. Бібліотека). - Бібліогр.: с. 124-126.
22. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. - М.: Народное образование, 1998. - 589 с.
23. Селевко, Г.К. Энциклопедия образовательных технологий : в 2 т. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – (Энциклопедия образовательных технологий).
24. Слостенин В.А. Педагогика: учебное пособие для вузов / В.А. Слостенин, И.Ф. Исаев, Е.Н. Шиянов; под ред. В.А. Слостенина. – изд. 4-е. – М.: Академия, 2008. – 566 с.
25. Федорчук В.В. Педагогічні технології в початковій школі [Текст] : навч.-метод. посіб. / Федорчук В. В. ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. - Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г. [вид.], 2014. - 267 с. : іл. - Бібліогр.: с. 263-265.
26. Чепіль М.М. Педагогічні технології [Текст] : навч. посіб. / М. М. Чепіль, Н. З. Дудник. - К. : Академвидав, 2012. - 222 с. - (Серія "Альма-матер"). - Бібліогр.: с. 215-222. -

V. Контроль якості знань студентів

- 5.1. Форми поточного контролю: усна відповідь, доповідь, конспектування, анотація, вправа, поточний тестовий модульний контроль, різні види завдань (репродуктивні, творчі, проблемні), самостійна робота.
- 5.2. Форми і методи підсумкового контролю: залік.
- 5.3. Критерії оцінювання знань студентів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Навчально-методична карта дисципліни

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основна:

1. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. – М.: Педагогика, 1989. – 192 с.
2. Вовк К. О. Педагогічні технології: теорія та практика [Текст] : [навч.-метод. посіб.] / К. О. Вовк [та ін.] ; ред. М. В. Гриньова ; Полтавський держ. педагогічний ун-т ім. В.Г.Короленка. - Полтава : [АСМІ], 2006. - 230 с.
3. Державна національна програма „Освіта” (Україна XXI століття) www.uazakon.com
4. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ» Документ 2145-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 09.08.2019, підстава - [2745-VIII https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19)

5. Зимняя И.А. Педагогическая психология : учебник для вузов / И.А. Зимняя. – [Изд. второе, доп., испр. и перераб.]. – М. : Издательская корпорация «Логос», 1999. – 382, [1] с.
6. Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді (МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ. НАКАЗ від № 641 від 16 червня 2015 року) <http://osvita.ua/>.
7. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посібн. — К. : Академвидав, 2004. — 352с. ун-т ім. В.Г.Короленка / М.В. Гриньова (ред.). — Полтава : [АСМІ], 2006. — 230с.
8. Кларин М.В. Педагогическая технология в учебном процессе. - М., 1989. - 225 с.
9. Коваль Л.В. Сучасні навчальні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник. – Донецьк: ТОВ «ЮГО-Восток, ЛТД», 2006. – 225 с.
10. Левитес Д.Г. Практика обучения: современные образовательные технологии. - М.; Воронеж, 1998. - 337 с.
11. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром / Упорядники: Андреева В.М., Григораш В.В. – Х.: Вид група «основа», 2006. – 352 с.
12. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст.. <http://zakon4.rada.gov.ua/>
13. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: навчальний посібник. – К.: Видавничий центр «Просвіта»; Пошуково-видавниче агентство «Книга Пам'яті України». – 2000. – 368 с.
14. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / Упорядники : Л. Гриневич, О. Ельконін, С. Калашнікова та ін.. / Міністерство освіти і науки України. 2016. С. 14: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
15. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров. Под ред. Е.С. Полат. - М.: "Академия", 1999. - 65 с.
16. Освітні технології. Навчально-методичний посібник / За заг. ред. О.М. Пехоти. - К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
17. Педагогика: педагогические теории, системы, технологии: Учеб. для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / С. А. Смирнов, И.Б.Котова, Е.Н. Шиянов и др.; Под ред. С.А.Смирнова. - 4-е изд., испр. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. - 512 с.
18. Педагогические технологии: учеб. пособие / Под ред. В.С. Кукушина. – Ростов н/Дону, 2002. – 320с.
19. Педагогічна технологія: Посібник / І.Ф. Прокопенко, В.І. Євдокимов. - Х.: Основа, 1995. - 548 с.
20. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. Я. Савченко. - К. : Грамота, 2012. - 503 с.
21. Сазоненко Г.С. Педагогічні технології [Текст] : [підручник] / Г. С. Сазоненко. - К. : Шкільний світ, 2009. - 128 с. - (Бібліотека "Шкільного світу". Природничо-математичний напрям) (Хімія. Біологія. Історія України. Бібліотека). - Бібліогр.: с. 124-126.
22. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. - М.: Народное образование, 1998. - 589 с.
23. Селевко, Г.К. Энциклопедия образовательных технологий : в 2 т. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – (Энциклопедия образовательных технологий).
24. Слостенин В.А. Педагогика: учебное пособие для вузов / В.А. Слостенин, И.Ф. Исаев, Е.Н. Шиянов; под ред. В.А. Слостенина. – изд. 4-е. – М.: Академия, 2008. – 566 с.
25. Федорчук В.В. Педагогічні технології в початковій школі [Текст] : навч.-метод. посіб. / Федорчук В. В. ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. - Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г. [вид.], 2014. - 267 с. : іл. - Бібліогр.: с. 263-265.
26. Чепіль М.М. Педагогічні технології [Текст] : навч. посіб. / М. М. Чепіль, Н. З. Дудник. - К. : Академвидав, 2012. - 222 с. - (Серія "Альма-матер"). - Бібліогр.: с. 215-222. -

Допоміжна:

1. Ананьев Б.Г. Человек как предмет познания. - Л., 1968. -336 с.
2. Балл Г.О. Гуманістичні засади педагогічної діяльності. //Педагогіка і психологія. -1994.-№2.- С.3-12.
3. Безпалько В.П. Слабгаемые педагогической технологии. - М., 1989.-178 с.
4. Бех І.Д. Гуманістична педагогіка у траєкторії виховання особистості. //Виховання і культура. -2001.- №1.- С.9-13.
5. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-методичний посібник. - К.: ІЗМН, 1998. - 204 с.

6. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. - М.: Просвещение, 1968.- 464с.
7. Бондар В.І. Дидактика : підручник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / В.І. Бондар. – К. : Либідь, 2005. – 264 с.
8. Бондаревская Е.В. Ценностные основания личностно-ориентированного воспитания. //Педагогика. - 1995.-№4.- С.29-36
9. Бордовский Г.А., Извозчиков В.А. Новые технологии обучения: Вопросы терминологии // Педагогика. - 1993.-№ 5.
10. Бурлака Я.І., Вихрущ В.О. Про форми організації навчальної діяльності школярів // Рад. школа. — 1984. - № 5.- С. 39-44.
11. Выготский Л.С. Избранные педагогические исследования.-М.: Изд-во АПН ССР, 1956. - 320 с.
12. Выготский Л.С. История развития высших психических функций // Собр. соч. - М., 1983. - Т.4. - С.37-77.
13. Гальперин П.Я. Методы обучения и умственное развитие. -М., 1985.-278 с.
14. Гоноболин Ф.Н. Книга об учителе. - М.: Просвещение, 1965.-260с.
15. Гончаренко С.У. Методологічні характеристики педагогічних досліджень. //Психолого-педагогічні новини. - 1994.-№4.- С.7.
16. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. - К.: Либідь, 1997.-376 с.
17. Давыдов В.В. Теория развивающего обучения. - М., 1996. -324с.
18. Державна національна програма “Освіта” /“Україна ХХІ століття”. - К.: Райдуга, 1994. - 61с.
19. Джурицкий А.Н. История зарубежной педагогики: Учебное пособ. для вузов. - М., 1998.- 272с.
20. Дидактика, методика, інформаційні технології / АПН України ; [ред. рада Кремень В. Г., Мадзігон В. М., Савченко О. Я. та ін. ; редкол. тому: Бібік Н. М., Бурда М. І., Вашуленко М. С. та ін.] . - Київ : Педагогічна думка, 2007. – С. 82 – 95.
21. Емельянов Ю.Н. Активное социально-психологическое обучение- Л., 1985. - 342 с.
22. Загвязинский В.И. Педагогическое творчество учителя. - М., 1987.
23. Зайченко. Історія педагогіки. У двох книгах. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. –К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 624 с.
24. Кларин МБ. Инновации в мировой педагогике. - М., 1998. -180с.
25. Кларк М. Технология образования или педагогическая технология?// Перспективы. Вопросы образования. - М., 1983. -№2.-С. 78.
26. Ковалев Г.А. Основные направления использования активного социального обучения в странах Запада // Психологический журнал. - 1989-№ 1.-Т.10.-С. 127-136.
27. Концептуальні засади демократизації та реформування освіти в Україні. - К.: Школяр, 1997. - 148 с.
28. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. /За ред. Л.М.Проколієнко. - К., 1986.
29. Кошманова Т. С. Концептуальні моделі розвитку особистості школяра. - Львів, 1994. -23 с.
30. Левківський М.В. Історія педагогіки: навч.-метод. Посібник. Вид. 3-є, доп. –К.: Центр учбової літератури, 2008. – 190 с.
31. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. - М.: Политиздат, 1977. - 304 с.
32. Лийметс Х.Й. Групповая работа на уроке. - М.: Знание, 1975.-62с.
33. Матюшин А.М. Проблемные ситуации в мышлении и обучении. - М., 1972. - 354 с.
34. Монахов В.М. Технологические основы проектирования и конструирования учебного процесса. - Волгоград, 1995. - 322 с.
35. Назарова Т.С. Педагогическая технология: новый этап эволюции // Педагогика. - 1997. - № 3. - С.20.
36. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті (Проект). - К., 2001. - 16 с.
37. Нор Е.Ф. Технология организации групповой учебной деятельности. - Николаев. 1998. - 75 с.
38. Основы педагогического мастерства. /Под ред. И.А.Зязюна. - К.: Вища школа, 1987.- 206с.
39. Педагогічна майстерність: Підручник. /І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін. /За ред. І.А.Зязюна. - К.: Вища школа, 1997. -397с.
40. Пехота Е.Н. Технологический подход в образовании с позиций педагогики ненасилия и развития. // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського. - Вип. 4. - Одеса, 1999.
41. Практикум по социально-психологическому тренингу. - СПб., 1997.
42. Психогимнастика в тренинге /Под ред. Н.Ю. Хрящевой. - СПб., 1999.-256 с.
43. Реан А.А., Бордовская Н.В., Розум С.И. Психология и педагогика. - СПб.: Питер, 2000. - 432с.
44. Роджерс Н. Взгляд на психотерапию, становление человека.-М., 1994.

45. Роджерс Н. Творчество как усиление себя // Вопросы психологии. - 1990. - № 3. - С. 165.
46. Савченко О.Я. Виховний потенціал початкової освіти : [посіб. для вчителів і методистів почат. навчання] / О.Я. Савченко. - Вид. 2-ге, допов., переробл. - Київ : [б. в.], 2009. - 225 с.
47. Савченко О.Я. Вміння учнів учитися як вимір якості шкільної освіти / О.Я. Савченко // Теоретико-методологічні проблеми розвитку особистості в системі неперервної освіти : матеріали методологічного семінару АПН України 16 груд. 2004 р. / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України ; [редкол.: С. Д. Максименко, Н. В. Чепелева, В. П. Пішак та ін.; за ред. С. Д. Максименка]. - К. : [Б. в.], 2005. - С. 34 – 38
48. Савченко О.Я. Підготовка вчителя в контексті інновацій шкільної освіти / О.Я. Савченко // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 17. Теорія та практика навчання та виховання : збірник наукових праць. – К. : НПУ, 2005. – Вип. 2. – С. 3 - 9.
49. Савченко О.Я. Системний підхід до модернізації змісту загальної середньої освіти / О. Савченко // Рідна школа. - Київ : Рідна школа, 2010. - № 1/2. - С. 3-7.
50. Савченко О.Я. Сучасний урок в початкових класах / О.Я. Савченко. – К. : Магістр - S, 1997. – 256 с.
51. Савченко О.Я. Уміння вчитися як ключова компетентність шкільної освіти / О.Я. Савченко // Педагогічна і психологічна науки в Україні. - Т. 2

Ушинський К.Д. Людина як предмет виховання: Спроба педагогічної ант

VIII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20__/20__ н.р.¹

1. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1.

Технологічний підхід в освіті

Тема 1. Базовий категоріально-понятійний апарат освітніх технологій.

1. Історія виникнення та розвитку педагогічних технологій в освіті.
2. Теоретичні основи сучасних освітніх та педагогічних технологій.
3. Сучасні тлумачення поняття «педагогічна технологія», її суттєві ознаки, структура та класифікації.
4. Особистість молодшого школяра як об'єкта та суб'єкта освітньої технології.

МОДУЛЬ 2.

Змістовий модуль 2.

Сучасні технології навчання в початковій школі

Тема 2. Сучасне традиційне навчання.

1. Класична традиційна класно-урочна технологія навчання.
2. Технологія сучасного уроку.
3. Шляхи модернізації та вдосконалення традиційної технології навчання в початковій школі.

Тема 3. Технології вільної освіти.

1. Вальдорфська педагогіка (Р.Штейнер).
2. Технологія саморозвитку (М.Монтессорі).
3. Технологія Дальтон-план (Х. Паркхерст).
4. Технологія вільної праці (С.Френе).
5. Школа-парк (М.О.Балабан).
6. Цілісна модель вільної школи (Т.П.Войтенко).

¹ Доповнення та зміни до робочої програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри на початку навчального року.

Тема 4. Педагогічні технології гуманно-особистісної орієнтації педагогічного процесу.

1. Педагогіка співробітництва.
2. Гуманістична психологія та педагогіка К.Роджерса, А. Маслоу, Е. Еріксона, Я. Корчака.
3. «Школа без невдач» У.Глассера.
4. Технологія успішного навчання.
5. Гуманно-особистісна технологія Ш.А.Амонашвілі – «Школа Життя». «Педагогіка співробітництва» З.М. Агішева.
6. Проект «Справжня гуманна педагогіка».

Тема 5. Педагогічні технології активізації та інтенсифікації навчальної діяльності молодших школярів.

1. Ігрові технології навчання.
2. Технологія проблемного навчання.
3. Технологія проектного навчання.
4. Інтерактивні технології навчання.
Технологія інтенсифікації навчання шляхом схемних та знакових моделей навчального матеріалу (В.Ф.Шаталов).

Тема 6. Педагогічні технології ефективного управління та організації навчального процесу.

1. Технології програмованого навчання.
2. Технології диференційованого та індивідуалізованого навчання.
3. Технології колективного способу навчання; групової діяльності. Технологія перспективно-випереджального навчання С.М. Лисенкової.

Тема 7. Педагогічні технології дидактичного вдосконалення та реконструювання навчального матеріалу.

1. Педагогічна технологія «Діалог культур» В.С.Біблера, С.Ю. Курганова.
2. Технологія поетапного формування розумових дій П.Я. Гальперіна, Н.Ф. Талізної, М.Б.Волович).
3. Технології модульного навчання. Технології інтеграції в освіті
4. Технології концентрованого навчання.

Тема 8. Технології розвивального навчання у навчальному процесі початкової школи.

1. Система розвивального навчання Л.В.Занкова.
2. Технологія розвивального навчання Д.Б.Ельконіна-В.В.Давидова.
3. Технологія діагностичного прямого розвивального навчання, спрямована на розвиток творчих здібностей особистості учня (І.П.Волков, Г.С.Альтшулер, І.П.Іванов).
4. Особистісно орієнтоване розвивальне навчання (І.С.Якиманська, О.Я.Савченко).
5. Технологія саморозвитку особистості О.О.Ухтомського – Г.К.Селевко.
6. Частково-предметні педагогічні технології в початковій школі.

МОДУЛЬ 3.

Змістовий модуль 3.

Сучасні технології виховання

Тема 9. Історія становлення та розвитку виховних технологій. Сучасні технології виховання в початковій школі.

1. Технологія комуністичного виховання радянського періоду (А.С.Макаренко, В.О.Сухомлинський).
2. Технології організації самовиховання (О.О.Ухтомський, Г.К.Селевко).
3. Технології сімейного виховання (Б.П. та Л.О.Нікітіни). Технологія «Школа – центр виховання у соціальному середовищі» С.Т.Шацького).
4. Технологія соціально-педагогічних комплексів (Центр комплексного формування особистості М.П.Щетініна).
5. Особливості сучасних виховних технологій дітей молодшого шкільного віку.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1					-					-	-	
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Технологічний підхід в освіті												
Тема 1. Базовий категоріально-понятійний апарат освітніх технологій.					-					-	-	
Разом за змістовим модулем 1					-					-	-	
Модуль 2												
Змістовий модуль 2. Сучасні технології навчання в початковій школі												
Тема 2. Сучасне традиційне навчання.					-					-	-	
Тема 3. Технології вільної освіти.					-					-	-	
Тема 4. Педагогічні технології гуманно-особистісної орієнтації педагогічного процесу.					-					-	-	
Тема 5. Педагогічні технології активізації та інтенсифікації навчальної діяльності молодших школярів.					-					-	-	
Тема 6. Педагогічні технології ефективного управління та організації навчального процесу.					-					-	-	
Тема 7. Педагогічні технології дидактичного вдосконалення та реконструювання навчального матеріалу.					-					-	-	
Тема 8. Технології розвивального навчання у навчальному процесі початкової школи.					-					-	-	
Разом за змістовим модулем 2					-					-	-	

Усього годин					-					-		
Модуль 3												
Змістовий модуль 3. Сучасні технології виховання												
Тема 9. Історія становлення та розвитку виховних технологій. Сучасні технології виховання в початковій школі.					-					-	-	
Разом за змістовим модулем 3					-					-	-	
Усього годин					-					-	-	
ІНДЗ					-					-	-	
Усього годин	72	12	6	4	-	50	72	6	4	-	-	62

10. Методи навчання

I. За зовнішньою формою прояву (за джерелом передачі інформації):

- Словесні (пояснення, бесіда, розповідь, робота з книгою, лекція, диспут, інструктування, роз'яснення).
- Наочні (спостереження, ілюстрування, демонстрування).
- Практичні (вправа, практична робота).

II. За внутрішньою сутністю:

- За рівнем пізнавальної активності учнів (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладу, частково-пошуковий, дослідницький).
- За логікою розгортання думки та змісту (індуктивний, дедуктивний, традуктивний).

1. Методи контролю

Методи контролю: поточний, рубіжний, модульний, підсумковий.

Методи перевірки: усна перевірка, письмова перевірка, практична перевірка.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2								Змістовий модуль 3	100
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	
	15	10	10	10	10	10	10	10	15	

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендована література

Базова:

1. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. – М.: Педагогика, 1989. – 192 с.
2. Вовк К. О., Герасименко М. О., Гриньова М. В., Даценко О. А., Кривonos І. Ф., Крамущенко Л. В. Педагогічні технології: теорія та практика: [навч.-метод. посіб.] / Полтавський держ. педагогічний
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб.. — К. : Академвидав, 2004. — 352с. ун-т ім. В.Г.Короленка / М.В. Гриньова (ред.). — Полтава : [АСМІ], 2006. — 230с.
4. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ» Документ 2145-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 09.08.2019, підстава - [2745-VIII https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19)
5. Кларин М.В. Педагогическая технология в учебном процессе. - М., 1989. - 225 с.
6. Коваль Л.В. Сучасні навчальні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник. – Донецьк: ТОВ «ЮГО-Восток, ЛТД», 2006. – 225 с.
7. Левитес Д.Г. Практика обучения: современные образовательные технологии. - М.; Воронеж, 1998. - 337 с.
8. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром / Упорядники: Андреева В.М., Григораш В.В. – Х.: Вид група «основа», 2006. – 352 с.
9. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: навчальний посібник. – К.: Видавничий центр «Просвіта»; Пошуково-видавниче агентство «Книга Пам'яті України». – 2000. – 368 с.
10. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / Упорядники : Л. Гриневич, О. Ельконін, С. Калашнікова та ін. / Міністерство освіти і науки України. 2016. С. 14: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
11. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров. Под ред. Е.С. Полат. - М.: "Академия", 1999. - 65 с.
12. Освітні технології. Навчально-методичний посібник / За заг. ред. О.М. Пехоти. - К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
13. Педагогика: педагогические теории, системы, технологии: Учеб. для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / С. А. Смирнов, И.Б.Котова, Е.Н. Шиянов и др.; Под ред. С.А.Смирнова. - 4-е изд., испр. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. - 512 с.
14. Педагогические технологии: учеб. пособие / Под ред. В.С. Кукушина. – Ростов н/Дону, 2002. – 320с.
15. Педагогічна технологія: Посібник / І.Ф. Прокопенко, В.І. Євдокимов. - Х.: Основа, 1995. - 548 с.
16. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи : підручник для студентів педагогічних факультетів / О.Я. Савченко. – К. : Абрис, 1997. – 416 с. – (Трансформація гуманітарної освіти в Україні).

17. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. - М.: Народное образование, 1998. - 589 с.
18. Селевко, Г.К. Энциклопедия образовательных технологий : в 2 т. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – (Энциклопедия образовательных технологий).
19. Слостенин В.А. Педагогика: учебное пособие для вузов / В.А. Слостенин, И.Ф. Исаев, Е.Н. Шиянов; под ред. В.А. Слостенина. – изд. 4-е. – М.: Академия, 2008. – 566 с.

Допоміжна:

52. Ананьев Б.Г. Человек как предмет познания. - Л., 1968. -336 с.
53. Атутов П.Р. Технология и современное образование // Педагогика. - 1996.- № 2 - с.37-43.
54. Балл Г.О. Гуманістичні засади педагогічної діяльності. //Педагогіка і психологія. -1994.-№2.- С.3-12.
55. Безпалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. - М., 1989.-178 с.
56. Бех І.Д. Гуманістична педагогіка у траєкторії виховання особистості. //Виховання і культура. -2001.- №1.- С.9-13.
57. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-методичний посібник. - К.: ІЗМН, 1998. - 204 с.
58. Бехтерев В.М. Общие основы рефлексологии человека.- Л.,-1926.-245 с.
59. Боголюбов В.И. Педагогическая технология: эволюция понятия.-Педагогика. - 1991.- № 9.- С. 123.
60. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. - М.: Просвещение, 1968.- 464с.
61. Большой энциклопедический словарь. В 2-х томах. - М.: Советская энциклопедия, 1991.- Т.2.- С.613-614
62. Бондар В.І. Дидактика : підручник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / В.І. Бондар. – К. : Либідь, 2005. – 264 с.
63. Бондаревская Е.В. Ценностные основания личностно-ориентированного воспитания. //Педагогика. - 1995.-№4.- С.29-36
64. Бордовский Г.А., Извозчиков В.А. Новые технологии обучения: Вопросы терминологии // Педагогика. - 1993.-№ 5.
65. Бурлака Я.І., Вихрущ В.О. Про форми організації навчальної діяльності школярів // Рад. школа. — 1984. - № 5.- С. 39-44.
66. Выготский Л.С. Избранные педагогические исследования.-М.: Изд-во АПН ССР, 1956. - 320 с.
67. Выготский Л.С. История развития высших психических функций // Собр. соч. - М., 1983. - Т.4. - С.37-77.
68. Гальперин П.Я. Методы обучения и умственное развитие. -М., 1985.-278 с.
69. Гоноболин Ф.Н. Книга об учителе. - М.: Просвещение, 1965.-260с.
70. Гончаренко С.У. Методологічні характеристики педагогічних досліджень. //Психолого-педагогічні новини. - 1994.-№4.- С.7.
71. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. - К.: Либідь, 1997.-376 с.
72. Давыдов В.В. Теория развивающего обучения. - М., 1996. -324с.
73. Державна національна програма “Освіта” /“Україна ХХІ століття”. - К.: Райдуга, 1994. - 61с.
74. Десев Л. Психология малых групп. - М.: Прогресе, 1979. -208с.
75. Джурицкий А.Н. История зарубежной педагогики: Учебное пособ. для вузов. - М., 1998.- 272с.
76. Дидактика, методика, інформаційні технології / АПН України ; [ред. рада Кремень В. Г., Мадзігон В. М., Савченко О. Я. та ін. ; редкол. тому: Бібік Н. М., Бурда М. І., Вашуленко М. С. та ін.] . - Київ : Педагогічна думка, 2007. – С. 82 – 95.
77. Емельянов Ю.Н. Активное социально-психологическое обучение- Л., 1985. - 342 с.
78. Загвязинский В.И. Педагогическое творчество учителя. - М., 1987.
79. Зайченко. Історія педагогіки. У двох книгах. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. –К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 624 с.
80. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ» Документ 2145-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 09.08.2019, підстава - [2745-VIII https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19)
81. Захаров В.П., Хрящева Н.Ю. Социально-психологический тренинг- Л., 1990. - 258 с.
82. История педагогики: Учебник /Н.А.Константинов, Е.Н.Медынский, М.Ф.Шабаева. - М.: Просвещение, 1982. - 447с.
83. Кларин МБ. Инновации в мировой педагогике. - М., 1998. -180с.

84. Кларк М. Технология образования или педагогическая технология?// Перспективы. Вопросы образования. - М., 1983. -№2.-С. 78.
85. Ковалев Г.А. Основные направления использования активного социального обучения в странах Запада // Психологический журнал. - 1989-№ 1.-Т.10.-С. 127-136.
86. Концептуальні засади демократизації та реформування освіти в Україні. - К.: Школяр, 1997. - 148 с.
87. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. /За ред. Л.М.Проколієнко. - К., 1986.
88. Кошманова Т. С. Концептуальні моделі розвитку особистості школяра. - Львів, 1994. -23 с.
89. Левківський М.В. Історія педагогіки: навч.-метод. Посібник. Вид. 3-є, доп. –К.: Центр учбової літератури, 2008. – 190 с.
90. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. - М.: Политиздат, 1977. - 304 с.
91. Лийметс Х.Й. Групповая работа на уроке. - М.: Знание, 1975.-62с.
92. Лозниця В.С. Основи психології та педагогіки: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2001. - 288с.
93. Макшанов С.И. Психология тренинга. - СПб., 1997. - 237 с.
94. Матюшин А.М. Проблемные ситуации в мышлении и обучении. - М., 1972. - 354 с.
95. Монахов В.М. Технологические основы проектирования и конструирования учебного процесса. - Волгоград, 1995. - 322 с.
96. Назарова Т.С. Педагогическая технология: новый этап эволюции // Педагогика. - 1997. - № 3. - С.20.
97. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті (Проект). - К., 2001. - 16 с.
98. Нор Е.Ф. Технология организации групповой учебной деятельности. - Николаев. 1998. - 75 с.
99. Основы педагогического мастерства. /Под ред. И.А.Зязюна. - К.: Вища школа, 1987.- 206с.
100. Педагогічна майстерність: Підручник. /І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін. /За ред. І.А.Зязюна. - К.: Вища школа, 1997. -397с.
101. Пехота Е.Н. Технологический подход в образовании с позиций педагогики ненасилия и развития. // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського. - Вип. 4. - Одеса, 1999.
102. Практикум по социально-психологическому тренингу. - СПб., 1997.
103. Психогимнастика в тренинге /Под ред. Н.Ю. Хрящевой. - СПб., 1999.-256 с.
104. Реан А.А., Бордовская Н.В., Розум С.И. Психология и педагогика. - СПб.: Питер, 2000. - 432с.
105. Роджерс Н. Взгляд на психотерапию, становление человека.-М., 1994.
106. Роджерс Н. Творчество как усиление себя // Вопросы психологии. - 1990. -№ 3. - С. 165.
107. Савченко О.Я. Виховний потенціал початкової освіти : [посіб. для вчителів і методистів почат. навчання] / О.Я. Савченко. - Вид. 2-ге, допов., переробл. - Київ : [б. в.], 2009. - 225 с.
108. Савченко О.Я. Вміння учнів учитися як вимір якості шкільної освіти / О.Я. Савченко // Теоретико-методологічні проблеми розвитку особистості в системі неперервної освіти : матеріали методологічного семінару АПН України 16 груд. 2004 р. / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України ; [редкол.: С. Д. Максименко, Н. В. Чепелева, В. П. Пішак та ін.; за ред. С. Д. Максименка]. - К. : [Б. в.], 2005. – С. 34 – 38
109. Савченко О.Я. Підготовка вчителя в контексті інновацій шкільної освіти / О.Я. Савченко // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 17. Теорія та практика навчання та виховання : збірник наукових праць. – К. : НПУ, 2005. – Вип. 2. – С. 3 - 9.
110. Савченко О.Я. Системний підхід до модернізації змісту загальної середньої освіти / О. Савченко // Рідна школа. - Київ : Рідна школа, 2010. - № 1/2. - С. 3-7.
111. Савченко О.Я. Сучасний урок в початкових класах / О.Я. Савченко. – К. : Магістр - S, 1997. – 256 с.
112. Савченко О.Я. Уміння вчитися як ключова компетентність шкільної освіти / О.Я. Савченко // Педагогічна і психологічна науки в Україні. - Т. 2
113. Ушинський К.Д. Людина як предмет виховання: Спроба педагогічної антропології // Вибрані пед. твори. - К.: Наукова думка, 1983. - Т.1. - 326с.
114. Юдин В.В. Педагогическая технология. - Ярославль, 1997.
115. Ярошевский М.Г. Психология творчества и творчество в психологии // Вопросы психологи. - 1985. - № 6. - С. 16-37.
116. Ярошенко О.Г. Групповая навчальна діяльність школярів: теорія і методика. - К.: Партнер, 1997. - 193 с.

